

Dosarul nr.1ra-177/2022
1-21077299-01-1ra-07022022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

27 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Prisăcari Teodor xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 25.05.2021 – 29.06.2021;

Instanța de apel: 21.07.2021 – 16.11.2021;

Instanța de recurs: 07.02.2022 – 27.04.2022.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 29 iunie 2021, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Prisăcari Teodor a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.166 alin.(2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 ani.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că Prisăcari Teodor la data de 10 aprilie 2021, aproximativ la ora 12:00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în gospodăria bunicii sale, Prisăcari Zinaida, situată în satul Borosenii Noi, raionul Rîșcani, acționând cu intenție directă, adică dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, cu scopul privării de libertate a ultimei, din motiv de ură și răzbunare, pentru faptul că aceasta nu dorește să-i scrie testament pe o parte din gospodăria sa, profitând de starea de neputință cunoscută a bunicii sale, care se datorează vârstei înaintate, ilegal, a încuiat cu un lacăt ușa de la beci în timp ce Prisăcari Zinaida se afla în interior, prin ce a făcut imposibilă ieșirea ultimei din beci pentru a se deplasa conform voinței sale, a-și alege liber locul aflării și a comunica cu alte persoane, în consecință privând-o ilegal de libertate timp de aproximativ o oră, până când la fața

locului, urmare a strigătelor continui au venit vecinii Tamara Emilian și Stolearencu Grigorii, care au deteriorat lacătul de la beci și au eliberat-o pe Prisăcari Zinaida.

Acțiunile inculpatului Prisăcari Teodor au fost încadrate în baza art.166 alin.(2) lit. c) Cod penal, adică privațiunea ilegală de libertate a unei persoane, dacă acțiunea nu este legată cu răpirea acesteia, acțiune săvârșită profitând de starea de neputință cunoscută a victimei, care se datorează vârstei înaintate.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, procurorul a declarat apel prin care a solicitat casarea parțială a acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Prisăcari Teodor în baza art.166 alin.(2) lit. c) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate să fie suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 3 ani, iar în temeiul art.90 alin.(6) Cod penal, a-l obliga pe Prisăcari Teodor să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent și să presteze munca neremunerată în folosul comunității pe un termen de 100 ore.

În motivarea apelului a invocat, că pedeapsa stabilită inculpatului este vădit neproportională celor comise și urmările produse, aplicată cu abatere de la criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 Cod penal, iar aplicarea pedepsei neprivative de libertate nu-și va produce efectul, fără obligarea acestuia prin aplicarea art.90 alin.(6) Cod penal, să presteze munca neremunerată în folosul comunității pe un termen de 100 ore, pentru ca inculpatul să-și facă concluziile necesare de a nu comite în continuare abateri de la prevederile legii penale, or, pedeapsa aplicată de prima instanță, nu va contribui la realizarea scopului pedepsei penale și anume corectarea și reeducarea persoanei care a comis infracțiunea dată, precum și curmarea și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie, apelul procurorului a fost respins ca nefundat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În argumentarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, prima instanță corect a stabilit starea de fapt și corect a acceptat cererea inculpatului Prisăcari Teodor, privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, or, din probele administrate rezultă că, fapta inculpatului este stabilită și există suficiente date cu privire la persoana inculpatului pentru a permite stabilirea unei pedepse, după cum o cer prevederile art.364¹ alin.(4) Cod de procedură penală. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea probelor și în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, care au fost corect apreciate prin prisma pertinentei, concludenții, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a notat că prima instanță corect a calificat infracțiunea în baza art.166 alin.(2) lit. c) Cod penal, conform indicilor – privațiunea ilegală de libertate a unei persoane, dacă acțiunea nu este legată cu răpirea acesteia, acțiune săvârșită profitând de starea de neputință cunoscută a victimei, care se datorează vârstei înaintate.

Verificând aspectele de drept operate de prima instanță la stabilirea pedepsei inculpatului Prisăcari Teodor, instanța de apel a ajuns la concluzia că, prima instanță a elucidat toate circumstanțele importante pentru stabilirea unei pedepse echitabile.

În acest sens, cu referire la prevederile art.61 alin.(1) și (2) Cod penal, instanța

de apel a menționat că, inculpatul Prisăcari Teodor a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.166 alin.(2) lit. c) Cod penal, care în conformitate cu art.16 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor grave, pentru care legea penală prevede pedeapsa cu închisoare de la 3 la 7 ani.

În urma recunoașterii vinovăției și judecării cauzei pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, inculpatul Prisăcari Teodor a beneficiat de o reducere cu o treime din limita de pedeapsă cu închisoare, prevăzută de lege.

În opinia instanței de apel, prima instanță a ținut cont și de personalitatea inculpatului Prisăcari Teodor, care a recunoscut vina, anterior nu a fost condamnat, la evidența medicului psihiatru sau narcolog nu se află, lipsa circumstanțelor agravante, motiv din care și a ajuns la concluzia de a stabili acesteia pedeapsa sub formă de închisoare, prevăzută pentru comiterea infracțiunii în cauză, cu dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei stabilite.

Instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiate argumentele procurorului precum că în privința inculpatului Prisăcari Teodor urmează a fi aplicate prevederile art.90 alin. (6) Cod penal, și anume aplicarea în privința acestuia a obligației să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent și să presteze munca neremunerată în folosul comunității pe un termen de 100 ore. Or, pe durata termenului de încercare instanța de judecată poate impune condamnatului respectarea uneia sau a mai multor obligații prevăzute de alin.(6) art.90 din Cod penal, menționând că obligațiile enumerate în alin.(6) art.90 Cod penal și alin.(3) art.62 Cod penal au un caracter exhaustiv. Aceste obligații nu au un caracter definitiv, irevocabil, instanța de judecată în decursul termenului de probă, la propunerea organului care exercită controlul asupra comportării condamnatului cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, având dreptul de a anula în întregime sau parțial obligațiile stabilite anterior condamnatului ori adăuga altele noi (alin.(7) art.90 Cod penal). Pentru stabilirea conținutului acestor obligații, instanța va consulta serviciul de probațiune, care este obligat să formuleze recomandări în acest sens.

Respectiv, instanța de apel a conchis, că aplicarea obligației prevăzute la art.90 alin.(6) lit. g) Cod penal, nu constituie obligația a instanței de a aplica în mod automat în privința persoanelor condamnate cu suspendarea executării condiționate a pedepsei a obligației privind prestarea muncii neremunerată în folosul comunității, ci reprezintă un drept al instanței, drept ce se deduce din sintagma ”poate”, de a decide aplicarea/neaplicarea obligațiilor prevăzute exhaustiv la art.90 alin.(6) Cod penal, iar la acest aspect soluția primei instanțe este corectă, considerând inoportună aplicarea în privința inculpatului Prisăcari Teodor a uneia sau mai multe dintre obligațiile prevăzute la art.90 alin.(6) lit. g) Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel a considerat, că modalitatea de executare a pedepsei stabilită inculpatului de către prima instanță, va contribui la reeducarea inculpatului Prisăcari Teodor și la exercitarea unui control din partea statului ce are scopul de a preveni antrenarea în viitor a activităților de același gen.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul, declară recurs ordinar prin care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea ce ține de individualizarea pedepsei penale, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului declarat, procurorul menționează că, pedeapsa stabilită inculpatului Prisăcari Teodor este prea blândă și neechitabilă în raport cu circumstanțele cauzei și personalitatea acestuia, or, instanțele nu au ținut cont că în privința inculpatului Prisăcari Teodor urmează a fi aplicate prevederile art.90 alin.(6) Cod penal, și anume aplicarea în privința acestuia a obligației să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent și să presteze munca neremunerată în folosul comunității pe un termen de 100 ore.

Sușține, că instanțele de fond au interpretat eronat regulile de individualizare a pedepsei penale, în sensul neaplicării prevederilor art.90 alin.(6) lit. a), g) Cod penal, și anume obligarea să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent și prestarea muncii neremunerate în folosul comunității, or, circumstanțele reținute în cadrul individualizării pedepsei penal, cum ar fi, că infracțiunea comisă face parte din categoria infracțiunilor grave, a recunoscut vina, anterior nu a fost condamnat, le evidența medicului psihiatru sau narcolog nu se află, lipsa circumstanțelor agravante sunt caracteristice majorității inculpaților.

Consideră, că inculpatul va sta pe calea corijării doar prin stabilirea pedepsei cu închisoarea pe un termen de 3 ani. În temeiul art.90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate să fie suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 3 ani, iar în temeiul art.90 alin.(6) lit. a), g) Cod penal, a-l obliga pe Prisăcari Teodor să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent și să presteze munca neremunerată în folosul comunității pe un termen de 100 ore.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Reieșind din conținutul cererii de recurs, Colegiul penal atestă că partea acuzării invocă temeiurile pentru declararea recursului prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, însă reieșind din esența argumentelor invocate se atestă că titularul cererii de recurs critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume invocă dezacordul cu modalitatea de individualizare a pedepsei penale, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Așadar, instanța de recurs se va expune doar în privința temeiului de casare prevăzut la art.427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală, în partea ce ține de corectitudinea individualizării pedepsei penale aplicate inculpatului Prisăcari Teodor,

întrucât celălalt temei de casare nominalizat în recurs nu a fost motivat de către acuzare, iar în circumstanțele în care recursul nu este motivat sub aspectul temeiului de casare invocat, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al acuzării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Raportând însă argumentul invocat la circumstanțele speței, Colegiul penal relevă, că acest temei nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului, nefiind stabilită presupusa eroare de drept invocată de recurent.

Reieșind din partea descriptivă a deciziei contestate, Colegiul penal atestă că instanța de apel a constatat și a apreciat corect circumstanțele de fapt și de drept la stabilirea pedepsei inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând cont de prevederile art.art.61, 75, 90 Cod penal.

Conform art.7 Cod penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală.

Potrivit prevederilor art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și, respectiv, are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

În conformitate cu art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovată de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Astfel, analizând în ansamblu totalitatea probelor administrate și cercetate în cadrul întregului proces penal, Colegiul penal consideră că instanța de apel corect a conchis, că vinovăția inculpatului Prisăcari Teodor este pe deplin dovedită și acțiunile lui just au fost încadrate în baza art.166 alin.(2) lit. c) Cod penal, care în conformitate cu art.16 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor grave, pentru care legea penală prevede pedeapsa cu închisoare de la 3 la 7 ani.

Prin urmare, instanța de apel corect a reținut opinia primei instanțe că lui Prisăcari Teodor urmează să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare în limitele sancțiunii prevăzute de art.166 alin.(2) lit. c) Cod penal, pe un termen de 3 ani.

Totodată, reținând faptul că inculpatul Prisăcari Teodor a recunoscut vina, anterior nu a fost condamnat, la evidența medicului psihiatru sau narcolog nu se află, lipsa circumstanțelor agravante, astfel, prima instanță a considerat că corectarea și reeducarea acestuia e posibilă fără izolare de societate, prin aplicarea în privința lui a prevederilor art.90 Cod penal, fixându-i un termen de probă de 2 ani, soluție menținută și de către instanța de apel.

Colegiul penal atestă că, instanța de apel a indicat motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei, argumentând corect și complet respectiva soluție prin prisma gradului de calificare a infracțiunii, pedepsei prevăzute de sancțiunea art.166 alin.(2) lit. c) Cod penal, procedura de examinare prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală care a influențat reducerea limitelor de pedeapsă precum și a personalității inculpatului Prisăcari Teodor și atitudinii acestuia față de fapta comisă.

În contextul circumstanțelor evidențiate, Colegiul penal lărgit conchide că, menținând soluția primei instanțe, instanța de apel a elucidat toate circumstanțele importante pentru stabilirea unei pedepse echitabile, pedeapsa aplicată fiind suficientă în vederea corectării și reeducării inculpatului.

În privința dezacordului procurorului privind neaplicarea în privința inculpatului Prisăcari Teodor a prevederilor art.90 alin.(6) lit. a), g) Cod penal și anume obligația să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent și prestarea muncii neremunerată în folosul comunității, de către instanțele de fond, Colegiul penal menționează că obligațiile enumerate în alin.(6) art.90 Cod penal și alin.(3) art.62 Cod penal au un caracter exhaustiv, aceste obligații nu au un caracter definitiv, irevocabil, instanța de judecată în decursul termenului de probă, la propunerea organului care exercită controlul asupra comportării condamnatului cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, având dreptul de a anula în întregime sau parțial obligațiile stabilite anterior condamnatului ori adăuga altele noi (alin.(7) art.90 Cod penal). Pentru stabilirea conținutului acestor obligații, instanța va consulta serviciul de probațiune, care este obligat să formuleze recomandări în acest sens.

În contextul celor expuse mai sus, Colegiul penal reține, că aplicarea obligației prevăzute la art.90 alin.(6) lit. g) Cod penal, nu constituie obligația instanței de a aplica în mod automat în privința persoanelor condamnate cu suspendarea executării condiționate a pedepsei a obligației privind prestarea muncii neremunerată în folosul comunității, ci reprezintă un drept al instanței, drept ce se deduce din sintagma "*poate*", de a decide aplicarea/neaplicarea obligațiilor prevăzute exhaustiv la art.90 alin.(6) Cod penal.

Așadar, în contextul circumstanțelor evidențiate, Colegiul penal lărgit consideră că atât instanța de apel, cât și prima instanță corect au ajuns la concluzia că este irațional aplicarea în privința inculpatului Prisăcari Teodor a uneia sau mai multe dintre obligațiile prevăzute la art.90 alin.(6) lit. g) Cod penal.

Relevant, la caz, Colegiul penal constată și faptul, că temeiurile invocate de către recurent, precum și argumentele acestuia au constituit obiect de examinare la judecarea cauzei în instanța de apel, și asupra acestora instanța judecătorească s-a expus argumentat în hotărârea pronunțată.

Astfel, din conținutul deciziei instanței de apel, rezultă cert motivele pentru care a fost menținută sentința, instanța de apel respectând și prevederile art.414 alin.(1), (5) și 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzatorului de stat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, așa cum este indicat în pct. 4.1. din prezenta decizie, motivare pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin.

În cazul în care instanțele de fond și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite

părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*hotărârile CEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*).

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, temeiurile de casare prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, nu sunt incidente speței, hotărârea atacată fiind legală și întemeiată, iar recursul procurorului urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În temeiul art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Prisăcari Teodor xxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 26 mai 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie